

TJ-109

B.A. Sem.-I

May-2013

Political Science (EC-I-104)

(An introduction to Governmental Machinery-I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

૧. (અ) બંધારણની વ્યાખ્યા આપી બંધારણના મુખ્ય પ્રકારો સમજાવો. ૭
અથવા
આદર્શ બંધારણનાં મુખ્ય લક્ષણોનું વર્ણન કરો.
- (બ) ધારાસભાના પ્રકારો અને કાર્યોની ચર્ચા કરો. ૭
અથવા
એકગૃહી ધારાસભાની રચના અને સત્તાઓની વિગતે ચર્ચા કરો.
૨. (અ) કારોબારીનો અર્થ આપી કારોબારીના પ્રકારો અને કાર્યોની વિગતે ચર્ચા કરો. ૭
અથવા
સંસદીય કારોબારીના સિદ્ધાંતો અને ગુણની ચર્ચા કરો.
- (બ) ન્યાયતંત્રનો અર્થ અને મહત્ત્વની સમીક્ષા કરો. ૭
અથવા
ન્યાયતંત્રનું વ્યવસ્થાતંત્ર અને કાર્યોની ચર્ચા કરો.
૩. નોંધ લખો : ૧૬
(અ) લિખિત બંધારણ અને અલિખિત બંધારણ વચ્ચેનો તફાવત.
(બ) મોન્ટેસ્ક્યુનો સત્તા વિભાજનનો સિદ્ધાંત
(ક) પ્રમુખીય કારોબારીના દોષ
(ડ) ન્યાયકીય સક્રિયતાનો ખ્યાલ
૪. એક-બે લીટીમાં જવાબ આપો : ૧૨
(૧) બંધારણનો અર્થ આપો.
(૨) પ્રમુખીય કારોબારી એટલે શું ?
(૩) દિવાની અને ફોજદારી અદાલત એટલે શું ?
(૪) કાયદાનું શાસન એટલે શું ?
(૫) ન્યાયતંત્રની સ્વતંત્રતા એટલે શું ?
(૬) દ્વિ-ગૃહી ધારાસભાનો અર્થ આપો.

૫. (અ) કૌંસમાં આપેલા શબ્દો વડે ખાલી જગ્યા પૂરો :

૭

- (૧) _____ એ બંધારણનું મુખ્ય લક્ષણ છે.
(કાયદાનું શાસન, પ્રણાલીકા બંધારણવાદ)
- (૨) _____ એ એકગૃહી ધારાસભાનું ઉદ્દગમસ્થાન છે.
(બ્રિટન, અમેરિકા, ફ્રાન્સ)
- (૩) _____ પ્રમુખીય કારોબારીની વિશેષતા છે.
(એકજન કારોબારી, બહુજન કારોબારી, વાસ્તવિક કારોબારી)
- (૪) _____ ધારાસભાનું મુખ્ય કાર્ય છે.
(કાયદા ઘડતર, અદાલતી સમીક્ષા, વહીવટી)
- (૫) _____ કારોબારી એ બહુજન કારોબારીનું દૃષ્ટાંત છે.
(વહીવટી, રાજકીય, એકજન)
- (૬) _____ ન્યાયતંત્રનું મુખ્ય કાર્ય છે.
(બંધારણના રક્ષક, નોકરીની સુરક્ષા, કારોબારી પર અંકુશ)
- (૭) _____ એ ન્યાયતંત્રને સ્વતંત્ર બનાવનાર તત્ત્વ અને પાસું છે
(ચૂંટણી-પ્રથા, પસંદગી-પ્રથા, સલાહકાર પ્રથા)

(બ) વિભાગ-અ ને વિભાગ-બ સાથે સરખાવો :

૭

વિભાગ-અ	વિભાગ-બ
(૧) બંધારણ	(a) મોન્તેસ્ક્યુ
(૨) ધારાસભા	(b) જવાબદાર સરકાર
(૩) કારોબારી	(c) પ્રમુખ
(૪) ન્યાયતંત્ર	(d) પ્રણાલીકાઓ
(૫) એકજન કારોબારી	(e) રાજકીય કારોબારી
(૬) સંસદીય કારોબારી	(f) કાયદાનું અર્થઘટન
(૭) સત્તા વિભાજન	(g) કાયદા પસાર કરવા
	(h) બંધારણવાદ

Seat No. : _____

TJ-109

B.A. Sem.-I

May-2013

Political Science : EC-I-104

(An introduction to Governmental Machinery-I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (a) Define Constitution. Explain the major types of the Constitution. 7

OR

Describe the major characters of an Ideal Constitution.

(b) Discuss the types and functions of the Legislature. 7

OR

Discuss in detail the composition and powers of Bi-cameral legislature.

2. (a) Give meaning of an Executive. Discuss in detail the types and functions of an Executive. 7

OR

Discuss the Principles and merits of the Parliamentary Executive.

(b) Criticise the meaning and importance of the Judiciary. 7

OR

Explain the Organisation and functions of Judiciary.

3. Write notes on : 16

(a) Difference between written and unwritten Constitution.

(b) Principles of Separation of power of Montesquieu.

(c) Demerits of Presidential Executive.

(d) Concept of Judicial Activism.

4. Give in answer in **one** or **two** lines : 12

(1) Give meaning of Constitution.

(2) What is Presidential Executive ?

- (3) What is Civil and Criminal Judiciary ?
- (4) What is Rule of Law ?
- (5) What is an Independence of Judiciary ?
- (6) Give meaning of Bi-cameral Legislature.

5. (a) Fill in the blanks with words given in the bracket :

7

- (1) _____ is a major character of Constitution.
(Rule of Law, Conventions, Constitutionalism)
- (2) _____ is a major place of origine of Uni.-Cameral Legislature.
(Britain, America, France)
- (3) _____ is major features of Presidential Executive.
(Single-Executive, Plural-Executive, Real Executive)
- (4) _____ is a major function of Legislature.
(Law-making, Judicial Review, Administration)
- (5) _____ Executive is an example of the Plural-Executive.
(Administrative, Political, Single)
- (6) _____ is a major function of Judiciary.
(Gardian of the constitution, Security of Service, Control of Executive)
- (7) _____ element is the factor to make the Judiciary Independence.
(Election-system, Selection-system, Advisory system)

(b) Match the words of Group-A with Group-B :

7

Group-A	Group-B
(1) Constitution	(a) Montesquieu
(2) Legislature	(b) Responsible Government
(3) Executive	(c) President
(4) Judiciary	(d) Conventions
(5) Single Executive	(e) Political-Executive
(6) Parliamentary Executive	(f) Interpretation of Law
(7) Separation of power	(g) Law making process
	(h) Constitutionalism